Iš centro į kraštus stambesniais akmenimis nužymėti 8 spinduliai, stambesni akmenys krauti ir prie sienų, o tarp jų dėti smulkūs. Grindiniui panaudotas ir didelis XIV-XV a. akmeninis sviedinys. Žemiau akmenų grindinio, po 0,5 m storio smėlio su smulkiomis XVI-XVII a. indų šukėmis sluoksniu rastos senesnės grindys iš padrikai sudėtų plytų. Bokšto pamatai geriau išlikę tik V dalyje, kitur iki pat grindinio nuardyti. Bokšto sienos mūrytos ankstyvajam renesansui būdingu plytų rišimu. Kadangi bokštas pastatytas XVI a. pirmojoje pusėje, galima teigti, kad tai vienas ankstyviausių renesansinio mūro pavyzdžių Lietuvoje.

Buvusio pilies vidinio kiemo teritorijoje, 3-3,5 m gylyje, rasti likučiai pamatų, mūrytų iš akmenų ir plytų. Siena stovėjusi VR kryptimi, t.y. lygiagrečiai šiauriniam korpusui, pamatai mūryti ant supilto žvyro. Griuvenose prie pamatų rasta XVI-XVII a. keramikos, daug koklių. Virš jų aptiktas XVII a. mūryto pastato kampas.

Buvusio pilies R korpuso išorėje aptikti XVII a. priestato pamatai ir pusrūsio grindų fragmentai, XVII-XVIII a. keramikos.

Vladas Žulkus

KLAIPĖDOS SENAMIESČIO TYRINĖJIMAI

1980 m. PKI senamiesčio R dalyje tyrinėjo P. Cvirkos gatvės Nr. 33-35 sklypą. Ištirta 110 m^2, aptiktas iki 2,5 m storio kultūrinis sluoksnis su trimis užstatymo horizontais. Nustatyta, kad dabartiniame sklype XVI-XIX a. viduryje buvo 3 posesijos po 12 m pločio. Sklypai prie gatvės ir kieme buvo užstatyti mūriniais pastatais. Dabartinio sklypo R krašte nuo XVII a. pabaigos galu į gatvę stovėjo vos 5,5 m pločio ir daugiau kaip 15 m ilgio mūrinis pastatas, greičiausiai visuomeni-

nės paskirties. Gretimi sklypai tuo metu buvo užstatyti gyvenamaisiais pastatais: rasti jų pamatai, medinių grindų liekanos, krosnių padai daug koklių ir buitinės keramikos.

Seniausias užstatymas buvo 1,5-1,8 m gylyje. Prie R sklypo krašto XVI a. pab. - XVII a. viduryje stovėjo mūrinis namas su skliautuotu pusrūsiu. Spėjama, kad jo plotis irgi buvęs 5,5-6 m. Mūryta renesansiškai, 33,2-32 x 15,2 - 14,2 x 9,4-9 cm dydžio plytomis. Buitinės keramikos rasta labai nedaug.

Kitame plote rastos mūrinio pastato sienos liekanos, o greta jo medinis kiemo grindinys iš 15-20 cm skersmens pušinių ir ąžuolinių rąstelių, nupjaustytų šių galų, lentų. Grindinys klotas ant netvarkingai pamestų skersinių, jo sutvirtinimui buvo sukalti kuolai. Siena mūryta iš plytų (jos buvo 31-30 x 15,8 -13,9 x 8,3 - 7 cm dydžio) ant skeltų rąstų ir plačių lentų. Visa pastato konstrukcija gulėjo ant izoliacinio molio sluoksniuko, po kuriuo rastas įžemis. Griuvenos rodo, kad pastatas apie XVII a. vidurį buvęs nugriautas. Šalia pastato liekanų surinkta daug XVI-XVII a. keramikos, tarp jos daug dekoruotų lėkščių. Rastas molinės matricos renesansiniams kokliams gaminti fragmentas.

Tyrinėtas sklypas išsiskiria savo XVI a. vidurio mūriniu užstatymu. Klaipėdos senamiesčio centrinėje ir V dalyje XVI a. mūrinio užstatymo pėdsakų iki šiol nebuvo aptikta.

1981 m. buvo tyrinėtas ir Pergalės gatvės Nr. 6 sklypas. Jis yra pačiame senamiesčio centre, vienoje aukščiausių jo vietų. Sklypą riboja Pergalės, Jūratės ir Kepėjų gatvės. Čia 4 ploteliuose buvo ištirta 90 m^2. Kultūrinio sluoksnio storis siekė 3,5 m. Aptikti net 6 užstatymo horizontai, datuojami XVI a. pradžia - XIX a. viduriu. Trijuose viršutiniuose (iki 1,6 m gylio) rastos XVIII-XIX a. mūrinių pastatų liekanos. Šių namų pa-

matai akmenų ir plytų, po jais padas - medinės sijos. Pastatai turėjo akmenimis grįstus pusrūsius.

Po mūrinių namų pamatais ir jų pusrūsių grindimis 1,7-1,8 m gylyje rastos XVII a. vidurio karkasinio užstatymo liekanos. 6,7 m pločio pastatas stovėjo galais į Jūratės ir Kepėjų gatves. Sklypo gilumoje, per 1,3 m nuo pastato sienos, rasti iki 70 cm skersmens ąžuoliniai tvoros stulpai su šoninėmis išpjūvomis lentoms.

Dar giliau, 2-2,4 m gylyje, išliko kito pastato medinės konstrukcijos. Radiniai buvo nagausūs, bet charakteringi, todėl užstatymas datuojamas XVI-XVII a. viduriu. Karkasinės konstrukcijos pastato planą pavyko rekonstruoti. Namas buvo 10,9 x 6,6 m dydžio, orientuotas išilgai Pergalės gatvės. Namo sienos buvusios vos 30-32 cm storio, išorėje apkaltos lentomis. Karkaso ramsčiai stovėjo kas 0,8-1 m. Po juostomis dėti medžio skersiniai, o kampuose akmenys. Kuo buvo užpildytas karkasas, neaišku. Namas turėjo tris patalpas (4,3 x 3,1, 4,3 x 2,2 ir 5,5 x 2,2 m) ir 5,5 x 3,1 m dydžio pusiau atvirą pastogę šalia Kepėjų gatvės. Pastogę iš dviejų pusių supo apie 20 cm skersmens stulpų aptvaras buvęs po tuo pačiu stogu. Dvejose patalpose rasti plytinių grindų pėdsakai.

Dar giliau buvo iki 1 m storio (2,4 - 3,4 m gylyje) priemolio sluoksnis su smulkiomis griuvenomis, lentomis, statinių šulais, suodžiais. Rasta buitinės keramikos, tekintas medinis dubuo, didelis medinis samtis, pusė molinės matricos kokliams gaminti. Ja buvo spaudžiami renesansiniai kokliai su moters biustu. Minėtas sluoksnis susidarė sugriuvusio pastato pusrūsyje. Šis pusrūsis priklausė 11,4 x 7,6 m dydžio pastatui, stovėjusiam palei Pergalės gatvę. Pusrūsio sienos buvo iš storų ir plačių ąžuolinių lentų, kurios rėmėsi į statramsčius, kas 1-1,1 m įsta-

tytus į medinę siją. Padrikos plytgalių ir akmenų grindys buvo apie 0,7 m žemiau tuometinio kiemo paviršiaus. Pastatas statytas XVI a. pirmaisiais dešimtmečiais. Ar tai buvo seniausias šios vietos pastatas, neaišku, nes ankstesnių pastatų žymės galėjo būti sunaikintos pusrūsio, po kurio grindimis (0,7 m aukščiau jūros lygio) jau rastas įžemis.

Jonas Genys

KASINĖJIMAI KLAIPĖDOS KURPIŲ GATVĖJE

Kurpių gatvė - viena Klaipėdos senamiesčio centrinės dalies gatvių. Ji eina išilgai buvusios salos, kurioje formavosi senamiestis. 1980 m. PKI tyrinėjo vieną aukščiausių buvusios salos vietų - namo Kurpių Nr. 4 rūsius. Ištirta 38 m^2. Kultūrinio sluoksnio storis 1,5 m nuo rūsių aslos.

2,9 m gylyje nuo dabartinio kiemo paviršiaus buvo aptiktos pirminio užstatymo liekanos. Išliko tik du rąstai su apdegusia sija. Pagal stratigrafiją jos buvo datuojamos XV a. pabaiga - 1520 m. Galima spėti, kad pastatas sudegė 1520 m. Virš šių liekanų buvo aptiktas kurpiaus dirbtuvės kampas. Pastatas buvo fachverkinės konstrukcijos, su pusrūsiu. Išliko apatinės ąžuolinės juostos su lizdais statramsčiams. Vietoj pamatų po sijomis (31 ir 22,5 cm pločio) buvo pakišti skersiniai. Pastato išorė buvo apmušta 50-70 mm pločio ąžuolinėmis lentomis. Dirbtuvės sienų orientacija jau atitinka dabartinį užstatymą.

Dirbtuvės viduje buvo 15 cm storio odų atraižų sluoksnis. Jame aptikta buitinės keramikos, keraminė aliejinė lemputė ir kt. Iš išlikusių batų liekanų matyti, kad jie buvo su stačiai nukirstais ir pusapvaliais galais.

Šalia dirbtuvės susidariusiame kultūriniame sluoksnyje buvo rasta puodynių ir plokščiųjų koklių. Kai kurie jų Klaipėdo-